

— Май байрамына сәлини битирдик.
— Күн о күн олсун, Октябрь байрамына кими памбығын йығымыны да битирәк.

К И Р П И

ДАНАНЫ КИМ СУВАРСЫН?

Ирээлини көрмөк яхшы шейдир. Тасэврүр эдэк ки, алты ай бундан сонрадыр, ноябр айыдыр. Гонагкэнд району ичраййе комитэсинин сэдри И. Ибадов йолдаш колхозчуларын район фааллары ичласында трибуна чыхыб ширин нитг дейдир. О, бир ан даянараг стаканы су илэ долдуруб башына чакыр вэ сөзүнэ давам эдир:

— Бу ил дэ билериниз ки, районумузда гаргыдалы мэхсулу аз олду, нохудан, дарыдан, вэлэмйрдэн, күнэбахандан да бир хейир көрө билмэдик.

— Нийэ? — дейэ рясэсэт хей'эти столунун далында отуран вэ района тэээ кэлдийн алашылан бир йолдаш сорушур — экдийниниз, битмэди?

Район ичраййе комитэси сэдринин богазы даһа да гуруур:

— Йох, чүнки...

Биз һөрмэтли сэдрэ алты ай сонра верилөкөк суалын чавабыны инди вермөк истэйирик.

— Чүнки... экмэдилэр битмэди.

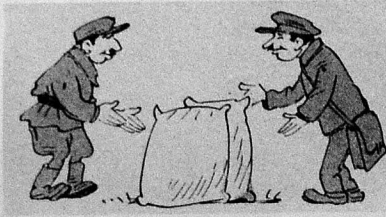
Гаргыдалы, нохуд, дары, вэлэмйр, күнэбахан экиннини эһэмийэти һагында чох данышмаг олар. Гаргыдалы биринчи нөвбэдэ силос үчүн лазымдыр. Вэлэмйр дэ, нохудла дарынын бэлими дэ маллар үчүн көзөл емдир. Анчаг бу биткилэрдэн инсанлар өзлэри үчүн дэ мэмнунийэтлэ истифаде эдирлэр. Яхшы биширилмиш гаргыдалы вэ дары чөрэйи бир гоғал гэдэр дадлы олур, тэээ-тэээ, пендир илэ ейэндэ адама лэззэт верир. Күнэбахан тохумуну, йэ'ни семичканы ушаглар чиблэринэ долдуруб севино-севино чыртлайырлар, күнэбахан ягынын өзү дэ яғларын арасында бөйүк шөһрэт саһибидир. О ки, галды нохуда, бозбашын инкишафында онун ойнадыгы тарихи рол бүтүн пити һэвэскарларына мэхумдур. Бу биткилэрин эжилмэси эйни заманда колхозларын кэлирини хейли артырар.

Малларын кечөн илки кими гышда емсиз галмамасы үчүн һөкүмөт бу биткилэрдэн пландан артыг эжилмэсини нэзэрдэ тутмуш вэ бунун үчүн колхозлара борч тохум бураһылмасыны гэрара алмышдыр. һаныс колхозда бу тохумлардан нэ гэдэр эжилмэси һагында план да дүзэлмишдир. Бу план — Азербайжан ССР Кэнд Тасэррүфаты

Назирлийнэ дэ, „Тахыл тэдэрүкү“ канторуна да яхшыча мэхумдур. Бу планы һаята кечирмэй кэлдикдэ исэ бу тошкилатлар салыболар „буюр-буюра“. „Тахыл тэдэрүкү“ канторунун мүдери Гоцаев йолдаш Кэнд Тасэррүфаты Назирлийинин мэх'ул ишчилэринэ дейир ки:

— Хейр, хейр, буюрачагысыныз, йол бөйүйүн, су кичийиндир. Бу гиймэтли биткилэрин тохумуну колхозлара дашымаг ишинэ сиз мэх'улсунуз.

— Элбатта, биз чох шейэ мэх'улуг, — дейэ Кэнд Тасэррүфаты Назирлийинин мэх'ул ишчилэри онун сөзүнү тэсдиг эдирлэр. — Анчаг бу ишдэ бизим борчумуз нэзэрэт, сизин борчунуз дашымагдыр.

— Хейр, кэндлэрэ дашымаг колхозларын борчудур. Бизим борчумуз тохуму дэмйр йол боюнда олан һазырлыг ментэгэлэринэ стирмэкидр.

Бу чүр „буюр-буюру“ көрөндэ адамын ядына молла Нэсрэддинлэ арвадынын дананы сувармаг эһвалаты дүшүр. Эр илэ арвад дананы сувармаг үстүндэ бир-бирилэ мүбаһисэ эдирлэр:

— Дананы сувармага сэн апармалысан, — дейэ молла арвадына һөкм эдир.

— Өлсөн дэ апармачагам. Чанын чыхсын сэн апар, — дейэ арвады этираз эдир.

— Йох, сэн апарачагсан.

— Йох, сэн апарачагсан.

Молла илэ арвады ахырда белэ бир разылыга кэлирлэр ки, һэр кэс данышса дананы о суварсын. һэр икиси суусуб отурурлар ерлэриндэ, һэтта оғру кэлиб эвин шейлэрини йыгышыдыранда белэ һеч бири сэсини чыхармыр.

Яз экини вахтынын чохдан кечмэсинэ

бахмаяраг, нэ Кэнд Тасэррүфаты Назирлийи, нэ „Тахыл тэдэрүкү“ кантору, нэ МТС-лэр, нэ дэ район ичраййе комитэлэри сэслэрини чыхармырлар. Ким сэсини чыхарса тохуму о дашымадыр.

Апрелин ахырларындакы рэсми мэх'умата көрө колхозлара дашынмалы олан мин тон гаргыдалы тохумунун анчаг 3221 сентнери, йэ'ни 41 фаизи, мин тон нохудун 5725 сентнери, йэ'ни 60 фаизи, 570 сентнер вэлэмйрин 282 сентнери, 900 сентнер күнэбаханын 284 сентнери дашынмышдыр.

Бу ишдэ эсас тагсыр кимдэдир? Лэтифаде олдуғу кими нэ моллададыр, нэ дэ арвадында, тагсыр данададыр ки, су ичмөк үчүн өз аягы илэ булаг башына кетмир. Бурада да тагсыр тохумлардадыр ки, амбарларда ятыб галыр, өз аяглары илэ тардалара келиб сәпилмир.

„Тахыл тэдэрүкү“ канторунун рэиси Гоцаев йолдаш тэ'кид эдир:

— Бэли, кишидэ сөз бир олар, биз тохумлары дэмйр йолундан бир аддым да олсун о яна апарасы дейилик. Гой Лачындыкы колхоз сэдрлэри кэлиб тохуму Евлахдан апарсынлар.

Она этираз эдиб дейирлэр:

— Ай йолдаш Гоцаев, сизин инсафыныз вармы? Лачындан һэр бир колхоз солди о гэдэр узун йолу кечиб Евлага кэлиңкэ, олмазми сиз тохумлары бир аз яхына, мэх'олэн Степанакертдэки ментэгэнизэ еридэсиниз, лачынлылар кэлиб орадан апарсынлар.

Гоцаев йолдаш гәти чаваб верир:

— Йох, олмаз, бизимки Евлахдыр. Дуздур, бизим Мирбэширдэ, Бэрдэдэ, Ағчэбадидэ, Ағдамда, Нухада, Загаталада ментэгэлэри миз вар, амма булар да дэмйр йолундан узагдадыр. Гой һамы кэлин дэмйр йолуна.

Ики тэрэф арасында мүбаһисэ кетдикчэ гызышыр. „Тахыл тэдэрүкү“, ишчилэри колхоз сэдрлэринэ дейирлэр:

— Өлсөниз дэ бир грам дашымачагыг. Колхоз сэдрлэри дэ онлара чаваб верирлэр:

— Өлсөниз дэ бир грам апармачагыг.

Бу мүбаһисэнин нэтичэси һэр күн „Тахыл тэдэрүкү“ кантору тэрэфиндэн сәлигэ илэ гэлэмэ алынын вэ тэртиб олунан чэдвэлэр Кэнд Тасэррүфаты Назирлийнэ кэндэрилик. Мэх'олэн, апрелин 25-дэки мэх'уматда язылыр:

Гонагкэнд районунун колхозлары 400 сентнер нохуддан анчаг 170 сентнер, 100 сентнер гаргыдалыдан 16 сентнер дашыыйблар. Товуз вэ Шаумян районлары һэр бири 200 сентнер нохуд дашыымалы олдуғлары һалда, һеч бир грам да апармайыблар. Шамакы району 200 сентнер гаргыдалыдан анчаг 20 сентнер апарыб вэ арайынлашыб отуруб ериндэ. Районларын чохунда да вазийэт элэ бу чүрдур.

Кэнд Тасэррүфаты Назирлийи мэх'ул ишчилэри бу мэх'олэдэн сөһбэт дүшэндэ дейирлэр ки:

— Биз бу ишэ нэзэрэт эдирик.

Бу иши өз башына бурахан МТС-лэрин директорлары да онларын дедиклэрини тэкрар эдирлэр:

— Бэли, бизим дэ борчумуз нэзэрэт этмэкидр.

Тохуму дашымайа районларын ичраййе комитэлэри сэдрлэри дэ дейирлэр:

— Биз дэ нэзэрэт эдирик.

Анчаг орталыгда бир мэх'олэ айдын олмур, булар нэйэ нэзэрэт эдирлэр? Тохумларын дашынмасына, яхуд „Тахыл һазырлыгы“ канторунун тохумлары бүрократизм батагылыгында батырыб экини позмасына?

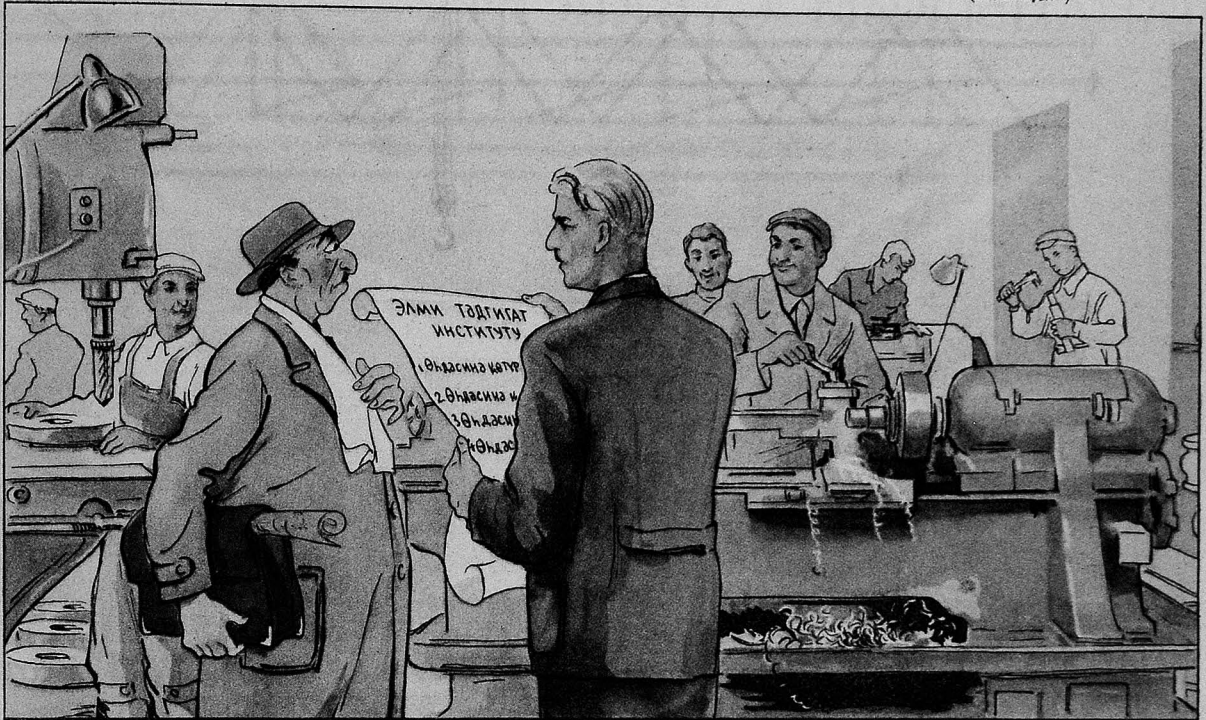
Буну һэр һалда өзлэри биздэн яхшы билэрлэр.

Эрмэнистанда „Возни“ (Кирпи) адлы сатирик журналы чыхмага башламышдыр.

КРОКОДИЛ: — Белэ аилэчилийэ варам!

ЭВЭЗ САДЫГ

— Бу адам мәнә таныш кәлир...
— Яңылмырсыныз... Новаторчулуға фикир вермәдийиниз үчүн сизи мушавирәдә тәнгид эдәндир.

КОНСТАНТИН СИМОНОВ

Мотәссәли

Адам вар ки, яшайыр,
Нәинки күдмүр, һәтта,
Күлүмсәмир бир дәфә бир адамын үзүнә.
— Инсан белә дә олсун, — дейир — кәрәк,
һәятда —

дүшүнүб өз-өзүнә.
Бир һалда ки, вәзифән,
мөвгеин вардыр, демәк,
Үзүндәки ифадә
тутдугун вәзифәйә,
мүвафиг олсун кәрәк;
Көрүнәсән салә йох,
тәмкинли, чидди, ағыр...
Мәним кими адамын
үзүнә бахан кәрәк
Көрсүн—чиддийәт яғыр.

Амма вахт олур, күлүр,
өзү бош ерә бирдән.
Чүнки о да өзүнү
сахлая билмир һәрдән.
Одур ки, о күлмәмиш
хейли көтүр-гой эдир,

Сәсә гоюр,
өзүйлә разылыға кәләрәк;
Анчаг әксәрийәтлә гәрәра алыр: хейир.
тәмкинли олмаг кәрәк!
Һараданса, көрүрсән,
бирдән дүшүр бейнинә
Ки, аз гала, нә билим ингилабын хейринә—
— белә лазымдыр һөкмән.

Кечир кабинетиндә
бүтүн күнү, һәфтәси.
Донуг бахышларында, сифәтиндә охунур
Я гәрар, я сәрәнчам, я да әмр ифадәси.
Һәтта кабинетиндә
Сечиб үзү, бахышы даһа чидди көрүнән
адамларын шәклини
асыб башынын үстдән,
Ки, нә шәкилдәкинин
үзүндә күлүш олсун;
Нә дә бир сәһв иш олсун...

Һәфтәдәсә алты күн
отурур шәкилләрин
алтында, гәсдән өзү.

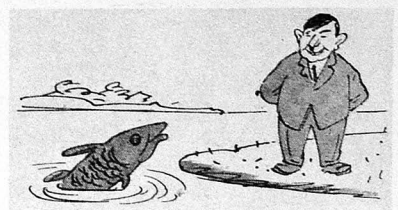
Зилләнмәсин үзүнә
Ки, һеч биринин көзү.
Базар күнләри чыхыр
тәбиәтин гойнуна,
Көрүрсән, һара исә балыг тутмаға кедир.
Суда балыг көрәндә
ләззәт верир бу она,
Даяныб күлә-күлә
балыглары сейр эдир...
Нийә күлмәсин ахы?

Бурда ким вар ки, бу күн?
Ким галдырыб гашыны
билдирәчәк һейрәтин?
Истәйирсән, отур, күл
ахшамачан өзүнчү;
Дүшмәз, инандырырам, зәррә гәдәр
һөрмәтин.

Будур, о да бу гайда
отуруб инди күлүр...
Күлүр, күлсүн,
нә олар,
истираһәт күнүдүр.

Биз нә онун бош кечән
истираһәт күнүнү,
Нә балыглара бахыб
далдала күлдүйүнү
Сөз эләмирик һәлә...
Тапшырыб бу хүсусда дүшүнмәйи өзүнә.
Дейирик, каш һәфтәнин галан алты күнүнү
инсафа кәлиб күлә
адамларын үзүнә.

Тәрчүмә эдәни Әһмәд ЧӘМИЛ

— Ата, зәнк эләдиләр ки, чамаат йыгышыб, кәлсин лексиясыны охусун.

„КРОКОДИЛ“ журналындан

Бә'зиләринә элә кәлир ки, куя бир телефон апаратыны бу отагдан көтүрүб о бири отага көчүрмәк ади бир ишдир. Даһа билмирләр бу асылдыр телефон стансиясында отуранларын кәрамәтиндән.

Мисал үчүн көтүрәк, артелләрдән бирини, лап конкрет дейәк: „Гардروشик“ артелини. Бу артел истәйир ки, өзүнүн телефон апаратыны бу отагдан көтүрүб 20 метр мәсәфәдә олан башга отага көчүрсүн, бунун үчүн нә эләмәлидир? Әввәлчә әриздән башла малдыр! Йә'ни бир мұфәссәл әризә языб Бақы автомат телефон стансиясына хәбәр вермәлидир ки: „Ай Йолдашлар, кәлин бизим телефон апаратынын ерини дәйишин“. Әризә еринә етишәндән сонра он-он беш күн көзләмәли; чаваб кәлди, кәлди, кәлмәди, союгтанлылыгга икинчи әризәни языб бир дә телефон стансиясына кетмәли олачагдыр. Неч шүбһә йохдур ки, бу дәфә дә әризәйә чаваб вермәйчәккәләр, Үстүндән он күн кечәчәк, ийirmi күн кечәчәк, бәлкә лап бир ай да кечәчәк. Анчаг телефон стансиясында чаваб чыхмаячаг. Әсл усталыг бурасындадыр ки, артел ишчиләри кәрәк өзүндән чыхмасын, ачыгланмасын, һай-күй салмасын, отуруб үчүнчү әризәни язсын вә көндәрсин стансияга. Нәһайәт үчүнчү әризәни верәндән бир ай сонра саат хош оландә телефон идарәсиндән кәлиб отаглары йохлаячаглар вә дейчәккәләр ки, апарат көчүрмә хәрчини көчүрүн һесабымыза.

Йәгин ки, артел әтираз эләмәйчәк. Бу истәнилән мәбләги дә автомат телефон стансиясынын һесабына көчүрчәк. Анчаг енә дә көзүнү йола дикиб отурмалы олачагдыр. Көзләринин көкү саралана кими көзләди көзләди, көзләмәди өзүндән инчисин. Чүнки мәсәлә пул көчүрмәккә гуртармыр. Һәлә бунун бир чох „филян-бешмәканы вар.

Бу „филян-бешмәканы“ын да тезиклә гуртарачагына инанана хам хәял дейәрләр.

Н. ӘЛИЕВ

НАЗЫРЧАВАБ ДИРЕКТОР

Бақыда бир театр институту вар, бир дә онун директору Муса Мусаев. Бу институт догулан күн кәбинини кәсiblәр Мусаевин адына вә она тапшырылар ки: „Институтдан муғаят ол, өзүн дә долан, ону да доландыр, билдийиндән, билмәдийиндән дөшә тәләбәләрин чанына!“

Бу тапшырыг верилән күндән Мусаев олуб институтун саһиби, тәләбәләрин өкәй атасы. Кефи истәйир дәрс чәдвәли дүзәлдир, өзү вә мұәллимләр дәрс дейирләр, кефи истәйир чәдвәли позур, дәрс дейән дә олмур. Кефи истәйир тәләбәләрлә меһрибан данышыр, кефи истәйир онлары тәһгир эдир, сөйүб яманлайыр. Мәсәлән, тәләбәләр она дейирләр:

— Йолдаш директор, срага күнкү дәрсимиз кечмишди дүнәнә, дүнәнки дәрсимиз бу күнә, бу күнкү дә галды сабаһа. Мусаев дейир:

— Чаныңыз сағ олсун, үмид ки вар, емәкдәндир. Бүкүн олмасын, сабаһ олсун.

Бә'зән директорун белә ағыллы сөзләри илә разылашмаян, она чаваб гайтаран тәләбәләр дә тапылыр.

— Бүкүн, сабаһ, өз ериндә,— дейә әтираз эдирләр,— Анчаг институтда дәрсләрә фикир вериләлидир, я йох? Биз али мәктәб гуртаранда әлимиздә диплом илә бирликдә, кәрәк башымызда билдик дә олсун.

Бах, белә сөзләрдән Мусаевин яман ачыгы кәлир, көзләри юмулур, дили ачылыр. Башлайыр тәләбәни данламага:

— Кич-кич данышыб зәһләми апарма, һейван, бу күнкү сәрчә дүнәнки сәрчәйә чив-чив өйрәтмәз. Мән бу института дүнән кәлмәмишәм, срага күн кәлмәмишәм. Сәнин яшын гәдәр стажым вар. Һәр дәфә мәни бурадан көтүрәндән сонра пешман олуб еримә гайтарылар, өзүмдән дә үзр истәйиб дейибләр ки: „Йолдаш Мусаев, багышла, бир сәһвдир олуб. Бу сән, бу да институт, нә истәйирсән элә!“ Күн олуб ки, бурада сәнин кими йүз тәләбәйә дикисядан, декламасиядан, тарихдан, чографиядан вә әләбийятдан дәрс демишәм.

— Рәгсдән нечә?

— Лазым олса ондан да дейәрәм.

Бир дә көрүрсән дәрс заманы тәләбәләрдән бири ерсиз-ерсиз данышмага башлады:

— Йолдаш Мусаев, рус дили дәрсләриндә данышдыгыныз нағыллар чох мараглыдыр. Амма пис олмәз ки, бу дилин грамматикасыны да бизә өйрәдәсиниз. Белә олса, рус дилини яхшы өйрәнәрик. Йохса грамматиканы билмәйәндә Станиславскинин актйор сәнәти һаггындакы фикирләрини дәфтәримизә дүз яза билмирик.

— Ай, һай, ай һай... Элә сөз данышырсыныз ки, бишмиш тоюғун күлмәйи кәлир. Мән ки, отуз илын директоруям, Станиславскинин фикирләрини дәфтәримә язамышәм, һәмишә тәләбәләрә үзүнү көчүрмәйи мәсләһәт көрмүшәм. Үзүнү көчүрмәйә дә грамматика йох, копиячылыгы билмәк кифәйәтдир.

Институтда тәләбәләрин һарда вә нечә яшамалары әһвалаты да мараглыдыр.

Тәләбәләр истәйирләр ки, ятагхана тәмиз олсун, отаглардан пис гоһу кәлмәсин, йорғанларын юну әл-аяга долашмасын, дөшәк үзләри неч олмаса һәр фәсилдә бир кәрә ююлсун ки, һансы парчадан тикилдийини мүйәйән этмәк мүмкүн олсун.

Мусаев бунларын һамысына гыса чаваб вериб тәләбәләри борчлу чыхарыр. О, дейир ки:

— Зимистан чәкмәйән бүлбүл, баһарын гәдрини билмәз. Тәләбәликдә чирк йорған-дүшәкдә ятмайн, артист оландә тәмиз костюму пүфләйә-пүфләйә сахламаз, һәр кәс дөшәк үзләринин һансы парчадан олдуғуну билмәк истәйирсә, кетсин инвентар дәфтәринә бахсын. Яхшы гоһу истәйән дә кетсин әтир заводуна ишләмәйә, даһа театр институтуна нийә кәлир. Баша дүшдүнүз?

Хейр!

Даһа мән сизи нечә баша салым?!

Г. МӘММӘДЛИ

„КЭЛМЭДИ“

Мусигиси вэ сөзлэри
„Шэрг“ ресторанында эмэк-
пайлаанлары көзлэйэн мүш-
тэрилриндир.

Ифа эдир: муэллифлар.

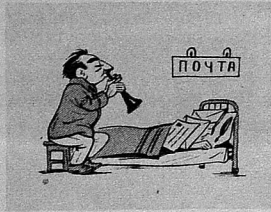
Күлэк эсир, яраг дүшүр
будагдан,
Ресторанда көзлэйирик
баягдан.
Урэймизин дөйүнтүсүн бил-
мэди,
Чох көзлэдик бозбашымыз
кэлмэди...

„ЛАЙЛАЙ“

Соло, балабанда чалыр
Шамахи почта кантору-
нун раиси Шахвердиев.

*Ятыр: почтая кэлэн мэк-
тублар.*

АХЫРЫ ХЕЙИР ОЛСУН

Масаллы районунун, Хыл кэндиндеки
Сталин адына колхозун сэдри А. Гафаров,
тасэррүфат бригадири дэ Э. Исмайыловдур.
Сэдр илэ бригадирин бир-биринэ охшамаян
бир чох хүсүсийэтлэри вар. Мисал үчүн,
сэдрин үрэйи күл ярагы кими зэрифдир,
бригадирин үрэйи исэ даш кими бэркидр.
Сэдрин нагг-хесабы гонумлары илэди, бри-
гадиринки ядларла. Сэдр колхозун 1645 ма-
нат 50 гөпийини кечэн илдэн бэри сахлаян
эмиси оғлу Мирэли Мэммэдова күлдэн ағыр
сөз демир. Амма бригадир ишэ кечикэн
Зейнал Аббасова шиллэни элэ вурур ки,
сэсиндэн гулаг чинкилдэйир.

Сэдр мәнсулу тапшырыб колхоз үзвү
олмаян Шоту Аббасова вэ дейиб ки, Бақыда
сат; эввэл өз чибини долдур, артыг галса
кэтириб верэрсэн колхоза. Амма бригадир
хошуна кэлмэйэн колхозчу Ш. Агаевая элэ
сөйүшлэр дейир ки, эшидэнлэр едди эвдэн
гачырлар.

Сэдр өз эмиси оғлу, савалсыз Асиф Га-
фарову түтүнчүлүк үзрэ бригадир тэйин
эдиб, ерини ширин салыр, амма бригадир
колхозчулардан М. Нағыеви, Н. Мэммэдова-
ны вэ башгаларыны юмругла, шиллэ илэ,
сөйүшлэ инчидиб өзүндэн узаглашдырыр.
Нэр кэсин өз иши, өз вэрдиши вар.
Ахыры хейир олсун!

Д. КАЗЫМОВ

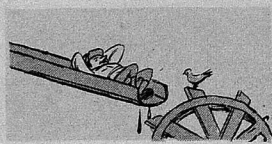

„ДЭЙИРМАНЧЫ“

„Короглу“ операсындан ария
„Чүнки олдун дэйирманчы,
чағыр көлсин дэн Короглу“:

*Ифа эдир Кэдэбэй райо-
нунун Әлисмайылы кан-
динин дэйирманчылары.*

ГЕЙД: бу маһнын ифасы
дэйирманлар ишлэйэнэ гэдэр
тэхирэ салыныр.

„МЭШЭДИ ИБАД“ МУСИГИЛИ КОМЕДИЯСЫН- ДАН ХОР

Намамын ичиндэ, ичиндэ дэ
чөлүндэ
Яй, яз гыш, баһар, шахта
сэрин вар...

*Ифа эдир һафтэдэ бир
дэфэ ишлэйэн намамларын
мүдирлэри соло, һиссэсини
охуор Молотов районунун
Шонгар гэсэбэсиндэки на-
мам мүдири.*

ИДМАН НӨМРЭСИ „БОКС“

Иштирак эдирлэр:

*Йүнкүл чэкидэ: Дэвэчи
район орта мэктебинин рус
дили муэллими С. Нурул-
лаева.*

*Ағыр чэкидэ: Дэвэчи рай-
он маариф шөбэси метод-
кабинэсинин мүдири Р. На-
чыев. (Бу нөмрэ биринчи
дэфэ ифа олунаркан Р. На-
чыев С. Нуруллаеваны мөһ-
кэмжэ эшидирмишдир.)*

*Боксун баш мүнсифи
РХМШ мүдири Чэфаровдур.*

„ЭВЛИКЭН СУБАЙ“

Мусигили комедиясындан
Кэблэ һачынын арвадларына
охудугу маһны:

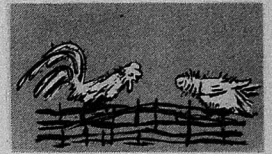
Мэн бир кишийэм алмышам,
Чэми дөрдчэ дэнэ арвад,
Һансына гурбан мэн олум?
Һамысына гурбан мэн олум..

*Кэблэ һачы ролуну ифа
эдир Губа району М. Ф.
Ахундов адына колхозун
һесабыдары Мүрсэл Әһмэдов.*

БӘДИИ ГИРАЭТ.

Чыгырма ят ай ач тоюг,
Юхунда чохма дары көр

*Ифа эдир: фермаларда
тоюг-мүчэни ач гоянлар:*

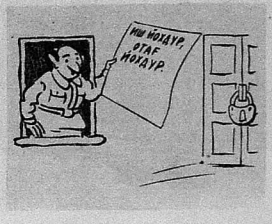
„АГРОНОМ ОГЛАН“

*Соло. Ифа эдир Шамахи
МТС-нин директору Ш. На-
чыев*

Кэндимизэ кэлэн агроном
оглан
Дөйүмүр үрэйим көрэндэ
сэни.
Сэн бош-бош кэзирсэн чөлү-
чэмэни.

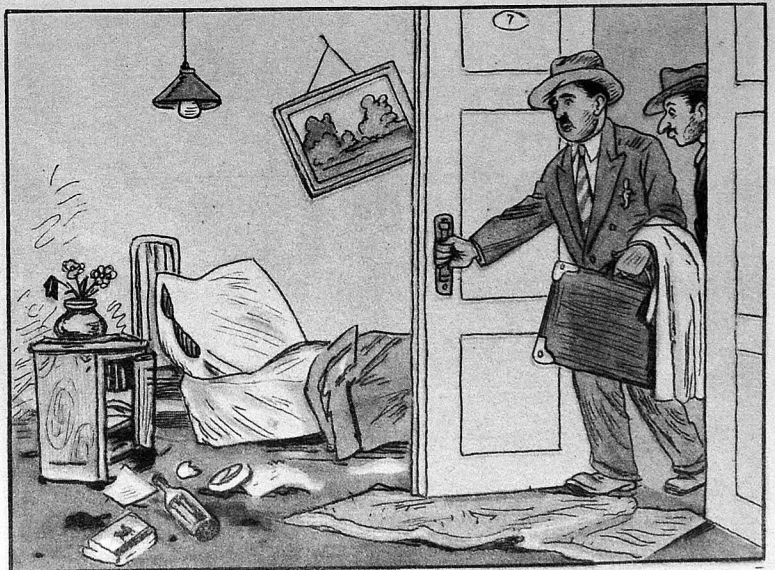
Ай оглан, чан оглан, бош-
бекар галан оглан.

Маһны Шамахи МТС-дэ
отаг вэ ишлэ тэйин олунмаян
агроном Мирзаян йолдаша
итһаф олунур.

Рэссам Ю. АФАЕВ

Районларын бир чохунда мөһманханлар тэмиз сахланылыр.

— Бэс дейирдилэр нөмрэ бошдур? Бура ки, зир-эбил илэ
долудур?.

БИР МАЙ ТӨНФӘСИ

Сэр Роберт Хау юхудан кефи чох саз оянды. Зарафат дейил, едди ил бундан габаг май айынын 1-дә ону Судана генерал-губернатор тәйин этмишдиләр. Инди дә һәмин вәзифәдә ишләйир. Бу долашыг заманда едди ил генерал-губернатор-луг этмак чох бөйүк һүнәрди.

Кенерал, сәһәр-сәһәр союг суда чимби аг кастюмуну кейинди вә тамиз нава алмаг үчүн багчая чыхды. Бурадакы һәр күл, һәр чичәк онун нәш'әли көнлүдә фәрәһ верирди. О, Нил нәһриндә үзән елкәнли кәмиләрә нәзәр салып өз-өзүнә фикирләширди: „Күнүм-күзәрәним пис кечмир, бирчә бу әрәбләр, зәнчиләр һәрлән бир шулуг салмасалар кефим даһа да көк олар“.

Кенералын көмәкчиси ону багчада да раһат бурахмады:

— Саһиб, сәһәр почтасы һазырдыр, ичазә верәннз кәтириб охуарам...

Сәһәр почтасы кенералын шад көнлүнү даһа да севиндирди. Кенерал, өзүнә табе олан мәмурилардан алдыгы мәктублары, izaһаты вә хаһишләри охуудугча севинирди. Дахила ишләр департаментинин мәмуру язырды ки, Африка әһалиси нә гәдәр чәһәләтдә галса Бөйүк Британия үчүн бир о гәдәр хейирди. Дарфур вилайәтиндәки мәктәбләр тәлимагчысы языб мәсләһәт көрүрдү ки, Суданда ени мәктәб ачмаг мәгсәдә уйғун дейил, индики мәктәбләри дә бағламаг лазымдыр. Бу хаһишләр, мәсләһәтләр кенералын үрәиндән иди.

Сэр, Судан фәһлә һәмкарлар иттифагы федерациясынын мәктубуну охуянда да кефини позмады. О, анчаг өз-өзүнә деди: „Тәтил этмак истәйирсиниз? Дәмирийолчулар, шоферләр, лиман фәһләләри, чапчылар, сабаһдан мән сизин башыныза элә оюн ачарам ки, бир дә тәтил сөзүнү дилиннзә алмазсыныз“. О, көмәкчисинә кәстәриш верди ки, һәмкарлар федерациясынын башчылары элә бу күн һәбс эдилсин.

Роберт Хау стула әйләшип әлиндәки

ахырынчы телеграмы охуярдү ки, мүлки ишләр үзрә катиби Чемс Робертсон һөвләк кәлиб сөзә башлады:

— Ичазә олармы, сэр?

Роберт Хау өз катибини чох яхшы таныйды. Һәмшиә бәд хәбәрләр кәтирдийи үчүн кенерал она „байгуш“ лагәби вермишди. Инди дә Робертсонун сир-сифәтиндән дәһшәт яғырды.

Кенерал әһвалыны позмадан деди:

— Нә олубудур?

— Енә дә америкалылар Судана тәшриф кәтирибләр,— катиб портфели ачараг бир дәстә кағыз чыхарды вә тәләсә-тәләсә деди:— „Файртсон“ каучук кампаниясында бир нәфәр, „Эрамко“ нефт монополиясында бир нәфәр, бейәһхал банкдан исә ики нәфәр... Будур, охуя биләрсиниз! Бизим әтибарлы адамлар языблар. Америкалылар гәбилә башчылары илә көрүшүр, ерли мүлкәдарларла данышыр, бизим фунт стерлинг әвәзинә онлара доллар вәд әдирләр.

Элә кенералын кефи дә бурадан позулмага башлады. О, ағачлары арасындан кечи отағына дахил олды. Ичәринин һавасы она чансыхычы көрүндү, пәнчәрәни ачды, сөһбәт этмәк үчүн ханымыны чағырды. Кери дөнәркән ачыг пәнчәрәнин габагында ағ бир көйәрчин көрдү, гуш лимдийиндә бир пакет тутмушду.

Ханым көйәрчини кәстәриб деди:

— Хейир ола, бу нә ишдир?

Кенерал көйәрчинә диггәтлә бахмаг истәди, анчаг көйәрчини көрмәди, ериндә анчаг ағ бир пакет галмышды. Пакетин үзәриндә „Бир май төһфәси“ язылмышды.

Ханым пакети көтүрүб ачды вә вәргәдәки бу сөзләри охуа:

„Роберт Хау, Судандан рәдд ол! Гордон, Ли-Стәк вә Халдстонун тәлеини дүшүн!“.

Ханымын рәнки кағыз кими ағарды вә дили долаша-долаша сорушду:

— Роберт, де көрүм Гордон кимдир?

— Гордон вахтлә Суданын кенерал-

губернатору олмушдур вә суданлылар ону өлдүрмүшләр.

— Бәс Ли-Стәк кимдир?

— Ону да суданлылар күчәдә күллә илә вурмушлар.

Ханым, Халдстонун ким олдуғуну сорушмады. Бунун һаггында аз-чох мәлүматы вар иди. Халдстон, Суданын Роберт Хаудан әввәлки генерал-губернатору иди, тәтилчиләрин горхусундан бирбаш Лондона гачмышды.

Кенерал сакитчә сорушду:

— Нә олмушдур, әзизим?

Ханым чаваб вермәди. Анчаг пакети Робертә узатды. Мәктубу охуяи Робертин көзү кәлләсинә чыхды. Нә эдәчәйини билмәди. Пәнчәрәнин габагына кәлиб күчәйә бахды. Сакит ахан Нил нәһринин үзәриндә минләрлә ағ көйәрчин учурду. Һәр көйәрчин она бу „Бир май төһфәсини“ хатырладырды. Кенерал гәзәбиндән бир гартал олуб, бу көйәрчинләри дилиб парчаламаг истәйирди... Лакин о, буну баचारдырды. Күчә илә дәмирийолчулар, шоферләр, лиман фәһләләри, чапчылар дәстә-дәстә ахышыр вә бир ағыздан ғышыгырдылар:

— Америкалылар, рәдд олун! Инкилис-ләр, рәдд олун!

— Яшасын Бир май!.

Г. ОСИПОВ

ГОЗ ӘҖВАЛАТЫ ВӘ НЕФТ МАСҖАҖИ

Ики ушаг күчәдә ойнаркән бир гоз тапдылар. Бири деди мәнимдир, о бири деди йох, мәнимдир. Ушаглар башладылар далашмаға. Йолдан кечән бир киши онлары аралыйыб, ердән бир даш көтүрдү вә гозу сындырды. Габыгынын бир тайыны верди бир ушага, о бири тайыны да верди о бири ушага. Мәгзини дә атды ағзына ки, бу да мәним зәһмәт һаггым.

Бу әһвалаты охуянда күман этмәйин ки, биз нағыл данышмаг фикриндәйик. Йох, Иран нефтинин һазырки вәзийәтини көздән кечирәркән, адамын ядына гоз бөлүшдүрмәк әһвалаты дүшүр.

Иран һөкүмәти ики ил бундан габаг нефти миллиләшдирмәк үчүн гәрар гәбул эләди вә ону инкилисларин әлиндән алды. Америка Бирләшмиш Штатлары һөкүмәти голларыны чырмалайыб кирди мейдана ки, мән сизи барышдырачагам. Нефт нәдир ки, сизин кими достларын арасына бундан өтрү инкиклик дүшсүн. Бу сөзләрин әсли мәнасы исә башга иди. Америка белә дүшүрүрдү: Иран һәкәрадыр ки, өз нефт мәдәнләринә саһиб олсун! Нефт инкилисларин... йох, әслинә бахсан, америкаларын әлиндә олмалдыр.

О замандан Америка, Иран нефтини әлиндә гоз кими ойнадыр вә она кәләк кәлмәк үчүн мин һогга чыхарыр. Мәгсәди дә гозун ичини ичәри өтүрмәкдир. Беш ай тамам Инкилтәрә илә чәкишәндән сонра Иран нефтинин 40 фаизини кечирди өз әлинә. Гәзәтләрин яздыгына көрә Иран нефти аксияларынын 40 фаизи Инкилтәрә-Иран нефт кампаниясына, 40 фаизи беш Америка кампаниясына, 14 фаизи Инкилтәрә-һолландия капиталынын нәзәрәти алтында олан Ройял Датч шелл кампаниясына, 6 фаизи дә франсыз кампаниясына чатыр.

Бәс Иранын өзүнә?

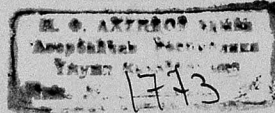
Гозун габыгы! Теһранда нәшр олунан „Мүсәввәр“ журналы языр ки, нефт ихтилафыны арадан галдырмаг үчүн консорсиумун Ирана тәклиф этдийи шәртләр инди-йә гәдәр бу барәдә олан тәклипләрин ән ағырыдыр.

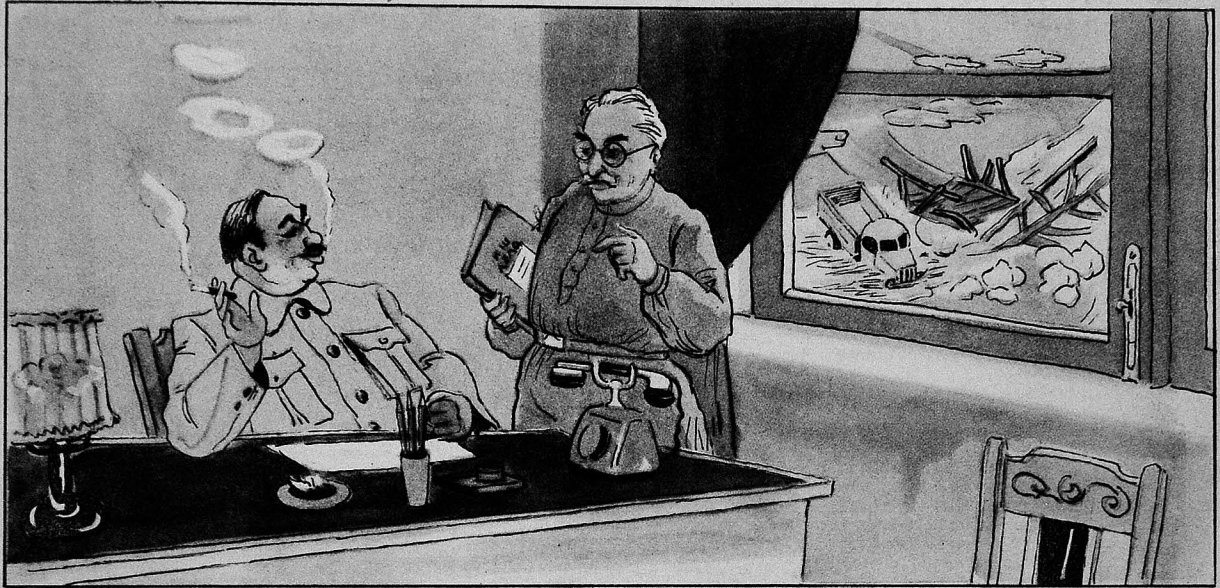
Американын васитәчилиийи бундан арыг олмаз!

Ә. ҺҮСЕЙНИ

— Һәрби сиррләр һаггындакы кағызларынызы горуюн, салдатларын әлинә дүшмәсин
— Фәрги йохдур, дүшсә дә охуя билмәзләр, һамысы савадсыздыр.

— Дейирлэр идарэмизи йохламага кэлирлэр.
 — Үрэйини сыхма, йолларымыз о күндө дейил ки, келиб бурая чыха билсинлэр.

ИКИ ҺӘМКӘНДЛИНИН СӨНБӨТИ

Зәрдаб району истеһлак чәмийәтинин сәдри Бабаш Бабашев элиндә район гәзетини тутуб, магазин мүдирини Ағаһүсейн Мәмәдовдан хәбәр алырды:

- Бу нә биабырчылыгыдыр?
- Нә олуб, йолдаш Бабашев?
- Нечә йә'ни нә олуб, гәзетини охумайыбсан? Биз һәмкәндли дейилик?

Дейсән һәмкәндли сөзү Ағаһүсейнин чох хошуна кәлди; одур ки, башыны ашағы салыб явашчадан деди:

- Әлбәттә ки, һәмкәндлийик, һәлә гурдаласаг гоһум да олары.
- Яхшы, инди ки беләдир, бәс нә үчүн мәнним адымы батырырсан? Сәнә мин дәфә демисәм ки, яхшы шейләри магазинә кәтирмә, амбардан өтүр. Мәнә гулаг асмадын, инди, чәзандыр чәк.
- Бабаш бу сөзләри дейиб бир вәрәг кағызын үстүнә „эмр“ сөзүнү язды, Ағаһүсейнин рәнки гачды, көрәсэн һәмкәндли нә фикирләшиб, сонра бир чәнчәл чыхарар.

Бабаш, элиндәки вәрәги яза-яза дейирди:

- Бу ишләринә көрә сәнә шиддәтли тапшырыг верирәм; эмрин дә һазырдыр, даян, гол чәким апар.

— Шиддәтли тапшырыг? Йолдаш Бабашев, нечә илдир ишләйирәм, белә тәнбәч көрәмәшәм, шиддәтли төһмәт олар, тапшырыгын нә шиддәтлисә?!

Бабаш күләрәк эләвә этди:

- Истәйирсән шиддәтли төһмәт эләйим, мәнә нә вар. Мән сәнә гәсдән шиддәтли тапшырыг язырам ки, сонра „шиддәтли“ сөзүнү позанда, әмрдә „тапшырыг“ сөзү галсын, баша дүшдүн!

Ағаһүсейн разылыб эди деди:

- Аллаһ сәни бурадан әксик эләмәсин, амма дүзүнү дейим, йолдаш Бабашев, үч-дөрд айдыр бир дәрдим вар, дейә дә билмирәм. Ахы сиз Кировабадда байтарлыг техникумуну гуртармысыныз, 12 ил бу районда баш байтар вәзифәсиндә ишләйибсиниз, индисә системи дәйишиб тичарәтә рәһбәрлик эдирсиниз, бирдән япышдылар яханыздан ки, сән кәнд тәсәруфат ишчисән, сәни көһнә пешәнә гайтармалыйыг. Сән дә көһнә пешәнә гайытсан, дейирәм көрәсэн онда мәнним күнүм нә чүр олар?

Бабаш папиросуну яндырыб, аяга дурду, Ағаһүсейнә көз вурду:

— Нечә йә'ни көһнә пешә? Бәс районун рәһбәрләри мәнни тичарәт ишинә көндәрәндә билмирдиләр ки, мән баш байтар олмушам?! Инди онларын нә ихтиярлары вар ки, мәнә белә-белә сөзләр десинләр...

Х. МҮТӘЛЛИМОВ

МҮФӘТТИШИН ТОЮ

Гутташен району истеһлак чәмийәтинин баш мүһәсиби Ниязи Гәнбәрәв дүкан мүдирләрини, ашпазлары, чайчылары, буфетчиләри, чөрәкчиләри, гәссаблары идарәйә йыгыб деди:

- һазырлашын, мүфәттиш кәлир.
- Нә мүфәттиш, һансы мүфәттиш?
- Азәриттифагын мүфәттиши Әлиһейдәр Әскәрәв.
- Ашпаз Ләтифә аяга дуруб деди:

- Мән ишими баша дүшдүм, кедим һазырлашым.
- Кет һазырлаш, буфетчийә дә де ки, тәдарүкүнү көрсүн.
- Әлиһейдәр тәфтишә башламамышдан әввәл әмр верди:
- Дүканалары мөһүрләйин, мүһәсибләри һүзурума чағырын.
- Дүканалар мөһүрләнди, мүһәсибләр чағырылды, көстәришләр верилди, тәфтиш башланды вә отаг дә һазыр олду... Нә исә чатмырды. Олур ки, Әлиһейдәр ахтармага башлады. Кәлиб Гутташен кәнд истеһлак чәмийәтинин идарәсинә чатды. Орада ишләйән бир гыз онун нәзәрини чәлб этди.

- Ай гыз, бурада нә эдирсән?
- Мүһәсиб көмәкчисийәм.
- Нечә ишын вар?
- Он едди.
- Мән сәнә бир көнүлдән, мин көнүлә ашиг олмушам, сәни севирам, ай гыз, мәнә рәһмин кәлсин!

Гыз утана-утана соруду:

- Сән субайсан?
- Бәс нечә, лап субаям, пул да башымдан ашыр, һәр района кедәндә, чибим, голтуларым долу гайыдырам, мән мүфәттишәм, бүтүн Азәриттифаг мәнним сөзүмә инаныр, сән дә мәнә инан!..

Сабаһы, нишан апарылды, гызын ата-анасы тәзә күрәкән илә диз-дизә отуруб, доюнка данышдылар.

- Аллаһ мүбәрәк эләсин, оғул-ушагы оласыныз.
- Һәлә тәфтиш гуртармамышды ки, Гутташенә сас яйылды.
- Мүфәттиш гачыб.
- Һара гачыб?
- Бакыя.
- Бәс тәзәчә алдыгы гызы нә эдиб?
- Нейнәйчәк, Бакыдакы арвады ишдән хәбәр тутуб, Әлиһейдәр дә горхусундан гачыб.
- А киши гачыб эләмәйиб, шей-шүйләри бурададыр.
- Баш мүһәсиб Ниязи Гәнбәрәв, бу суала тәмкинлә чаваб верди:
- Шей-шүйләринин дәрдини чәкмәйин, мән бу яхынларда Бакыя келәчәйәм, һәйи галыбса, апарыб өзүнә верерәм.
- О, вә динә эмәл эләди. Инди Әлиһейдәр отуруб фикирләшир:
- Гыз сорагы верән олсайды, бир района чыхардым.

Б. ГӘРҖӘМАНОВ

Редактор—*Дәвз Садыг*. Редакция һей'әти:—*Сүлейман Рустәм, Сабит Рәһман, Сүлейман Мәликов, Казым Казымзадә, Гулам Мәмләдди, Рза Шаһвәләд*.

„Коммунист“ гәзетинин нәшри. Редакциянын адреси: Бакы, Коммунист, күчаси, 11/13, 4-сү гапы, 2-чи мөртәба. Тел.3-17-27. Абунә гийәти: айдыгы 3 манат.

ФГ 69863. Сифарш № 326. Тиражы 40 000. Кағыз формагы 70×103. Чәпа имзаланмыш 5/V-54

Азәрбајҹан ССР Мәдәният Назирлигинин 26 комбинат адына мәтбәәси. Бакы. Әли Байрамов күчаси, № 3

Рисун В. ВАСИЛЕВ

— Дуняда кагыз имзаламагдан башга хэвэсли шей көрмәдим!..
Енэ кагыз олсайды гол чәкәрдим.